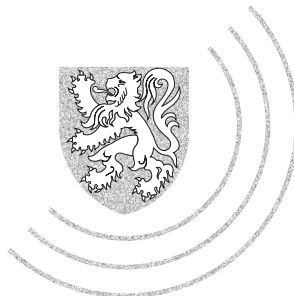

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

28 februari 2002

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van de heren Eloi Glorieux, Marino Keulen en Peter De Ridder
en mevrouw Margriet Hermans –**

**betreffende de bevordering van het dierenwelzijn in de door de Vlaamse overheid
gesubsidieerde circussen**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Circussen zijn altijd een belangrijke vorm van volksvermaak geweest. Zelfs in het huidige tijdperk van elektronisch entertainment behoudt de circustent op het dorpsplein zijn charme. Zoals dat bij iedere kunstvorm het geval is, varieert de kwaliteit van het aangeboden spektakel (van de opgevoerde clownacts, acrobatieën, goocheltrucs, dierenacts, en dergelijke) van circus tot circus.

Het circusleven is ongetwijfeld een hard beroep en sommige gezelschappen hebben het niet gemakkelijk om de eindjes aan elkaar te knopen. Het is daarom goed dat de Vlaamse overheid een stimuleringsbeleid voert om onze circusgezelschappen te steunen en om hen te motiveren om de artistieke kwaliteit van hun vertoningen te verbeteren. Artistieke kwaliteit en dierenwelzijn mogen daarbij niet van elkaar worden losgekoppeld.

Eeuwenlang werden dieren gebruikt om mensen te vermaken, denken we ondermeer aan de middeleeuwse rondtrekkende foorreizigers, die bruine beren met een ijzeren halsband om, met daarin naar binnen gerichte scherpe pinnen, kunstjes lieten uitvoeren. Gehoorzaamde de beer niet onmiddellijk, dan werd aan de ketting getrokken, waardoor de scherpe pinnen in het nekvlees van de beer drongen. Gelukkig vinden we dergelijke schrijnende situaties vandaag in de moderne circussen doorgaans niet meer terug. Tenslotte hebben de circusdirecties er zelf ook alle belang bij om hun dieren goed te verzorgen. Bovendien is er gelukkig een groeiend ethisch besef – niet het minst bij kinderen en jongeren – dat kunstjes uithalen met mishandelde en ongelukkige dieren niet leuk is om naar te kijken en eigenlijk helemaal niet kan.

Daarom is het ook positief dat de Vlaamse minister, bevoegd voor cultuur, vorig jaar in een afsprakennota met de circusdirecties het dierenwelzijn als principe vooropstelde. Daarbij werd specifiek gestipuleerd dat de dieren waarmee opgetreden wordt, goed moeten worden verzorgd, dat er op een correcte manier mee moet worden omgegaan en dat er een harmonieuze band tussen mens en dier moet zijn. De minister herinnerde de directies er ook aan dat ze gebonden zijn aan de wetgeving op het vlak van dierenwelzijn en dat onder meer de dierenkooien maximaal het dierenwelzijn moet garanderen. De subsidiëring van de circussen door de Vlaamse overheid met een bedrag van 1 miljoen frank werd in de afsprakennota ondermeer afhan-

kelijk gemaakt van deze dierenwelzijnsvereisten. Het is zeer terecht dat, naast de evidente artistieke kwaliteitseisen, in de 21e eeuw ook de voorwaarden op het vlak van dierenwelzijn als criterium voor het verkrijgen van overheidssteun aan circussen worden opgelegd.

Voor één categorie dieren voldoen deze voorwaarden evenwel niet : wilde en exotische dieren, die instinctief ingesteld zijn op een geheel andere natuurlijke habitat. Dieren als tijgers, poema's, leeuwen, olifanten, vossen en dergelijke horen niet thuis in een kooi en beleven geen plezier aan het verrichten van kunstjes onder tromgeroffel en de spots in de circuspiste. Zelfs indien, zoals in de afsprakennota gestipuleerd wordt, deze dieren goed worden verzorgd en op een correcte wijze worden behandeld, lijden deze dieren. Ook als ze voldoende en aangepast voedsel krijgen en er een "harmonieuze band" tussen de opzichter of dierentemmer en het wilde dier bestaat, lopen deze dieren met jachtinstinct doelloos op en neer in hun kooi van amper enkele vierkante meter, liggen ze apathisch in een hoekje, kwijnen ze weg en worden ze depressief. Onvermijdelijk kwetsen ze zich aan de tralies of aan de kettingen rond hun poten. Het gebruik van wilde en exotische dieren in circussen is educatief en ethologisch niet te verantwoorden. Onlangs stelde Johnny Van den Broeck van het volledig dierenvrije circus "Ronaldo" : "Wij zijn een internationaal reizend circus. Het op een diervriendelijke manier verplaatsen van dieren over die lange afstanden was onmogelijk".

In tegenstelling tot wilde en exotische dieren kunnen de meeste inheemse gedomesticeerde dieren zoals geiten, paarden, pony's, schapen, honden, muizen, konijnen, duiven, enzovoort wel nog in circussen, mits natuurlijk strikte dierenwelzijnsvoorwaarden worden geëerbiedigd. Ook katten moeten uit circussen geweerd worden. Katten zullen nooit een speels gedrag vertonen als ze onder spots voor een publiek staan. Dan worden ze angstig en gestresseerd. Evenzo vertonen vossen in gevangenschap gedragsstoornissen, ook al worden ze correct behandeld. Honden kunnen het leuk vinden om voor hun baasje kunstjes te oefenen en die voor een publiek uit te voeren, vossen niet.

Hoe men het ook draait of keert : wilde dieren lijden in circussen. Dat leed kan niet ongedaan gemaakt worden door "een goede verzorging", "een correcte omgang" en "een harmonieuze band tussen mens en dier", zoals in de afsprakennota tussen de minister en de circusdirecteurs vermeld staat. Deze voorwaarden garanderen – indien ze goed worden toegepast – een diervriendelijke behande-

ling voor het gebruik van talrijke inheemse diersoorten, maar niet voor wilde dieren met een jachtinstinct of voor exotische dieren die door hun aard en omvang onmogelijk in optimale omstandigheden kunnen worden gehouden en zeker niet als er daarenboven constant mee rondgereisd wordt.

Sommige creatieve circussen evolueerden de laatste jaren spontaan naar een dierenvrij programma, waarbij ze noch zelf dieren houden, noch acts met dieren inhuren. Deze resolutie gaat niet zo ver dat ze alle dieren uit circussen wil weren, noch dat ze een verbod wil opleggen aan het gebruik van wilde dieren. De resolutie beoogt wel om extra steun te verlenen aan circussen die geen dieren opvoeren en om subsidies aan circussen die wilde en exotische dieren gebruiken, af te schaffen. Concreet worden hierdoor drie categorieën gecreëerd :

- dierenvrije circussen : die krijgen als ze aan de andere artistieke criteria voldoen, meer overheidssteun ;
- circussen zonder wilde of exotische dieren, die wel inheemse gedomesticeerde dieren hebben, die in goede omstandigheden gehouden worden, en die aan de andere artistieke criteria voldoen : voor hen verandert er aan de subsidieregeling niets ;
- circussen die wilde of exotische dieren gebruiken : die krijgen voortaan geen Vlaamse overheidssubsidies meer.

Eloi GLORIEUX

Marino KEULEN

Peter DE RIDDER

Margriet HERMANS

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- overwegende dat de circussen een waardevolle vorm van volkskunst zijn en een maatschappelijke functie hebben op het vlak van de recreatie, het ontmoetingsleven en de cultuurbeleving ;
- overwegende dat er een groeiend maatschappelijk en ethisch bewustzijn rond dierenwelzijn is ;
- vaststellende dat geen enkel circus beantwoordt aan de wettelijke minimumvereisten voor het houden van wilde dieren in Belgische dierentuinen ;
- erkennende dat wilde en exotische dieren, zelfs als ze goed verzorgd en correct behandeld worden, niet in het circusleven thuishoren en er lijden ;
- vaststellende dat circussen zonder (wilde) dieren vaak een vernieuwend, creatief en gevarieerd hoogstaand programma aanbieden en het gebruik van wilde dieren bijgevolg geen noodzakelijke voorwaarde is voor het succes of het voortbestaan van een circus ;
- overwegende dat de leefbaarheid van vele circussen steeds precairder wordt en er tot voor kort geen rechtstreekse subsidiesteun aan circussen gegeven werd ;
- vraagt aan de Vlaamse regering :
 - 1° uiteindelijk geen subsidies meer te verlenen aan circussen die wilde en/of exotische dieren houden en/of acts met wilde of exotische dieren inhuren en deze subsidiestop progressief in te bouwen gedurende een periode van drie jaar, met 33% subsidievermindering tijdens het eerste jaar, 66% tijdens het tweede jaar en een volledige subsidiestop vanaf het derde jaar ;
 - 2° de subsidiesteun te verhogen voor dieren-vrije circussen die een artistiek kwalitatief hoogstaand programma brengen ;
 - 3° in een omzendbrief aan de Vlaamse gemeentebesturen te vragen bij voorrang een standplaats te verhuren aan circussen die zonder wilde of exotische dieren werken ;

4° punten 1° en 2° in werking te laten treden vanaf het eerstvolgende subsidiejaar.

Eloi GLORIEUX

Marino KEULEN

Peter DE RIDDER

Margriet HERMANS
